

MAGYAR VERZIÓ

Budapest Bulletin

Morita Tsuneo

2022. július 21

ABENOMICS szellem uralkodik Japánban

Politikai merénylet vagy bosszúból elkövetett gyilkosság?

Abe Shinzo volt miniszterelnök meggyilkolása nem politikai merénylet, hanem bosszúból elkövetett gyilkosság.* Félrevezető az az érvelés, mintha "politikai terrorizmusról" lenne szó, mint például "a demokrácia elleni kihívás" vagy "egy pótolhatatlan politikus kiirtása". Japánban a halott megkorbácsolása a társadalmi normák ellen valónak számít, és az elhunytak előtt szokás tisztelegni. Ha azonban politikusokról van szó, nem kellene-e rendezni és értékelni az állításaik és politikájuk által okozott eredményeket és károkat?

* A gyilkos heves haragot táplált az Egyesítő Egyház ellen, és eredetileg az Egyesítő Egyház vezetőjét vette célba, de nem érte el célját. Ezért célpontja Abe Shinzo lett, hogy beteljesítse a saját családja tönkretétele felett érzett haragját Abe Shinzo ugyanis egyértelmű támogatója volt az Egyesítő Egyháznak. 2021-ben például támogató üzenetet intézett az Egyház által szervezett VII. nemzetközi béke-megmozdulásnak (<https://www.youtube.com/watch?v=qtzkP2Pi9tY&t=71s>). Továbbá fontos megjegyezni, hogy Kishi Nobusuke volt miniszterelnök, Abe Shinzo nagyapja kulcsszerepet játszott abban, hogy az 1960-as években meghívták az Egyesítő Egyházat Japánba. Nemcsak a nagyapja, hanem az apja, Abe Shintaro is részt vett az Egyesítő Egyház terjeszkedésében. A két politikus, azaz Kishi és Abe (Shinzo apja) személyes kapcsolatban állt az Egyesítő Egyház alapítójával. Így a Kishi-Abe családok három generációja mélyen érintett volt és aktívan közreműködött az Egyesítő Egyház mozgalmában és tevékenységében Japánban.

Az évek során a gyilkos édesanyja hatalmas, összesen több mint 100 millió jen értékű adományt juttatott el az Egyesítő Egyháznak, ami a családot teljes anyagi csődbe taszította. Az apja öngyilkosságot követett el, így a család teljesen tönkrement, és a fiúnak egész gyermekkorát nélkülözésben és szegénységben kellett töltenie.

Jelenleg a japán Egyesítési Egyháznak számos peres ügye van. Az elmúlt 35 évben a szervezet ellen mintegy 35 000 pert indítottak, több mint 100 milliárd jen értékben. A keresetek nagy része az ördögűzési szolgáltatások család eladása miatt indult (olyan embereknek, akikkel elhitették, hogy gonosz szellemek szállták meg őket).

Sok politikus, főként a kormánypártiak, politikai adományokat kapnak az Egyesítő Egyháztól, egyszerűen azért, mert a szervezet az antikommunista eszmék mellett kötelezi el magát, és így a politikusok és az egyház kölcsönösen hasznot húznak kapcsolatukból.

Az elmúlt években Japánban gyakoriak voltak a gyűlölet gyilkosságok. A kiotói animációs cégközpontban történt gyújtogatás és az oszakai északi kerületben lévő klinikán történt gyújtogatás során sok olyan ember vesztette életét (36, illetve 26 ártatlan ember), akiknek semmi közük nem volt az elkövetőkhöz. Ezek rendkívül megbocsáthatatlan gyilkosságok, amelyeket önző sértettség okozott. Az áldozatok és családjaik gyásza és szenvedése elképzelhetetlen. Alaposan elemeznünk kell a japán társadalom patológiáját, amely lehetővé teszi az ilyen bosszúból elkövetett gyilkosságokat, és meg kell tennünk a lehetséges ellenlépéseket.

Másrészt én vagyok az egyetlen, aki úgy érzi, hogy van valami nyugtalanító Abe volt miniszterelnök meggyilkolásában? Abe miniszterelnök megválasztása számos jobboldali és szélsőjobboldali erő aktivizálódását ösztönözte. Ennek oka, hogy Abe megválasztásának idejére Japánban a jobboldali erőket eltöltötte a stagnálás érzése felett érzett aggodalom. Abe Shinzo, a céltudatos gondolkodású politikus olyannyira eltökélt volt, hogy az Egyesült Államok és Japán által a kollektív önvédelemhez való jog gyakorlása felé terelte Japánt, és

felcsillantotta a reményt a várva-várt alkotmánymódosításra, amit a Japánban működő jobboldali erőknél hosszú ideig nem sikerült megvalósítaniuk. Bármely történelmi korszakot vizsgálunk, a holtpontról történő elmozduláshoz mindig szükség van olyan politikusokra, akik egyszerű jelszavakat hangoztatnak és erőteljesen egyoldalú érveket forszíroznak. Ilyen lehetőség ritkán adódik, de a japán jobboldali erők számára, amelyek már kissé fásultak voltak a helyzet miatt, egy meggondolatlanul, de vakmerően és határozottan fellépő politikus megjelenése egyszeri alkalom volt az életben. Maga Abe Shinzo is aktívan igyekezett saját hatalmát bővíteni azáltal, hogy számos jobboldali szervezettel együttműködött.

Abe Shinzo képmutató hűsége az egykori Egyesítési Egyház* iránt is ennek az igyekezetének a része volt. Hashimoto Toru volt oszakai kormányzó azt mondta, hogy az Egyesítő Egyház "csak egy a sok szervezet közül, amelyekkel Abe miniszterelnök kapcsolatban állt", de Abe Shinzo aktívan gyűjtötte maga köré az olyan szervezeteket és személyeket, akiket az ideológiájához közel állónak tartott. A háttérüktől függetlenül aktívan segítette a hozzá forduló szervezeteket és személyeket, és maximálisan kihasználta őket befolyásának kiterjesztésére. A Moritomo Gakuen (az a szervezet, amely egy sinto vallású általános iskolát alapított, és Abe asszonyt nevezte ki az iskola igazgatónőjének) is egy ilyen szervezet. Hogy el ne felejtsük, a szervezetnek történt ingatlan-adományozások eredményeképpen egy helyi tisztviselő öngyilkos lett, mivel a miniszterelnöki hivatal utasítására törvénytelen eljárások végrehajtására kényszerítették. Valahányszor a parlamentben felmerült egy ilyen kérdés, Abe miniszterelnök mindig kitért a felelősségre vonás elől, arra hivatkozva, hogy nem volt közvetlenül érintett az ügyben. Politikusként soha nem mutatott egy cseppnyi tisztességes magatartást sem.

* Eredetileg Egyesítő Egyház, ma már Családi Szövetség a Világbékéért és Egyesítésért, amelyet a koreai Szun Mjung Mun (1920-2012) alapított.

Az olyan szervezeteknek és magánszemélyeknek, akik a politikusoknak udvarolnak, és eközben adományokat juttatnak nekik, mindig megvannak a maguk számításai és tervei. Különösen a kommunistaellenes és gátlástalan üzleti gyakorlatot folytató kizsákmányoló

szervezetek számára fontos a politikusok támogatása, hogy elkerüljék a rendőrség beavatkozását. Kialakult egy "adok-kapok" viszony, amelyben a kizsákmányoló szervezetek a politikusok közeli barátai lettek, a politikusok pedig politikai adományokat kapnak a tisztességtelen vállalkozásoktól és/vagy a szektás vallási szervezetektől. Ez a kapcsolat azonban mindig átfordul az elpártolás és a neheztelés fázisába. Amikor egy kizsákmányoló szervezet társadalmi problémává válik, a politikusok gyorsan az ártatlanságukra hivatkoznak, és azzal magyarázkodnak, hogy a nevüket az engedélyük nélkül használták fel. Ezeknek a politikusoknak a szavai és tettei idővel a neheztelés és a bosszú forrásaivá válnak. A jelenlegi esetben, azaz az Egyesítő Egyház esetében is az összes politikus, akit a korábbi, az Egyesítő Egyházzal való kapcsolatuk miatt kérdőre vonnak, mind fedezékbe menekült. Nem szégyellik saját hanyagságukat. Ez valóban illetlen.

Az ABENOMICS gazdasági bűncselekménye

Egy másik érv, amely elbizonytalanító, az Abe miniszterelnök által diadalmasan bejelentett ABENOMICS feltétel nélküli dicsérete, amely nem más, mint egy gazdasági ideológia jellegű reflációs politika.

A masszív monetáris lazítással és a jen gyengülésével élénkült fel Japán gazdasága? A hosszú távú monetáris lazítás a Bank of Japan által felvásárolt államkötvények állományát egyéves GDP-nek megfelelő összegre duzzasztotta fel. Egyetlen más fejlett gazdaság központi bankja sem vállalt ekkora államadósságot. Másrészt a felhalmozott államadósság elérte a GDP 2,5-szeresét. A BOJ (A Bank of Japan – Japán központi bankja) tulajdonképpen költségvetési finanszírozást biztosít. Annak lehetősége, hogy ez a jövőben komoly és kritikus hatással lesz a japán gazdaságra, olyan valószínű, mint a földrengés a tokiói metropolisz alatt. Még végső válság nélkül is, a világgazdaság minden egyes válsága feltárja annak sebezhetőségét. Az általános áremelkedések jelenlegi köre egy ilyen jelenség.

A BOJ már elvesztette monetáris politikai eszközeit. Míg más fejlett gazdaságok kamatemeléssel reagáltak az áremelkedésekre, a BOJ képtelen volt változtatni alkalmazkodó monetáris politikáján. Az irányadó kamatlábak emelése nemcsak az államadósságnak az állami költségvetésre nehezedő terhét növelné, hanem a BOJ pénzügyi egyensúlyának romlását is okozná, ami esetleg többletkötelezettségeket eredményezne. Továbbá a monetáris lazító politika megváltoztatása a pénzpiacokról történő forráskivonást és a részvénypiac összeomlását eredményezné.

Az enyhítő politika, amely már 10 éve tart, nemcsak a pénzügyi intézményeket, hanem a gyártó és kereskedelmi vállalatokat is arra készítette, hogy többlet- és hitelforrásait pénzügyi befektetésekké investálják. Az enyhítő pénzeszközök nagy része inkább pénzügyi befektetésekké ment, mint a reálgazdaság bővítésébe. A monetáris lazító politikák jobban ösztönözték a pénzügyi befektetéseket, mint a reálgazdaságot. A nagyvállalatok és a tehetős befektetők, akik megengedhetik maguknak a pénzügyi befektetéseket, az ABENOMICS legnagyobb haszonélvezői. Ha a monetáris szigorító politikát ezen a ponton megváltoztatnák, a pénzügyi befektetésekké mélyen érintett vállalatok teljesítménye romlana. Továbbá a kizárólag importra támaszkodó vállalatok szenvedni fognak a szárnyaló importárak miatt, míg azok a nagyvállalatok, amelyek konszolidálni tudják a tengerentúli leányvállalataik bevételeit, profitálni fognak a jen tartós leértékelődéséből, amely számukra a devizanyereségek szélsőséges összegét hozta. Ezért nem lehet a jent monetáris szigorítással felértékelni. A jelenlegi Kishida kormány a politika szigorításának elkerülésére azt a kifogást használja fel, hogy az a gazdaság visszaesését okozná.

Másrészt mi fog történni, ha a monetáris lazító politika folytatódik, és az államkötvények kibocsátása által támogatott fiskális ösztönző politikát hajtják végre? A japán gazdaság egyre kevésbé fog tudni kijutni az "adósságcsapdából", és a jen szuperleértékelődése és a hiperinfláció végül elsüllyeszti a japán gazdaságot.

Röviden, Japán már nem tud kijutni a jelenlegi helyzetből anélkül, hogy ne szenvedne súlyos csapást, akár folytatja a monetáris lazítást, akár megszorító intézkedésekhez fordul.

Japánra "az előremenetel pokla és a hátramenet pokla" vár. Ezt a helyzetet az ABENOMICS néven ismert átgondolatlan gazdaságpolitika évtizedes regnálása idézte elő.

Japánban a politikai erők többsége még ebben a szakaszban is az ABENOMICS politikát támogatja, és ragaszkodik ahhoz, hogy a gazdaság a költségvetési ösztönzők révén, hiányt fedező államkötvények kibocsátásával fog talpra állni. Az alkalmatlan ellenzéki pártok is vagy egyetértenek a kormánypárt állításaival, vagy a "Reiwa Shinsengumi"-hoz hasonlóan csak a kormánypárténál is átgondolatlanabb politikát támogatnak. Ha Putyin ukrajnai inváziója háborús bűncselekmény volt, akkor az ABENOMICS olyan gazdasági bűncselekmény, amely súlyos következményekkel fog járni a japán gazdaságra nézve. Mégis, az érintett társadalom jelentős része csak dicséri a saját politikai vezetőit. Hogyan neveznénk ezt anélkül, hogy fasizmusnak neveznénk? A háborús és a békeidő közötti különbség ellenére Oroszország és Japán abban azonos, hogy a társadalom többsége egyöntetűen dicséri a politikai vezetőket elhibázott politikájukért. Mielőtt az orosz társadalmat kritizálnánk, rá kell döbbernünk saját társadalmunk abnormalitására.

A közgazdaságtan áltudománya

Meglepőnek tálaltam azonban Hamada Koichi, a Yale Egyetem emeritus professzorának szavait. Azt mondta: "Sokat tanultam Abe miniszterelnöktől" (Asahi Shimbun Digital, július 22.). Aki soha nem tanult közgazdaságtant... Semmi sem mond többet a kortárs közgazdaságtan eredménytelenségéről, mint ez a kijelentés és tett. Ha lehet gazdaságpolitikáról beszélni, akár tanult valaki közgazdaságtant, akár nem, akkor milyen értéke van a közgazdaságtannak?

Az olyan közgazdászok, mint Hamada professzor, akik matematikai modelleket használnak rendkívül korlátozott absztrakt problémák megvitatására, nincsenek tudatában annak a kérdésnek, hogy érveik mennyire jól ragadják meg a valós világot. Abban a megtévesztő idealizmusban ringatják magukat, hogy az absztrakt gondolkodás következtetései hozzájárulnak a valós világ megértéséhez. Ez a "kortárs közgazdaságtan"

egyik végzetes hibája, amely csak elvont számokkal és logikával érvel. Nem számít, hány új Nobel-díjas születik, ez nem fog segíteni a valós világ megértésében.

Azonban nem csak azok az akadémikusok ringatják magukat ebben az illúzióban, akik soha nem vezettek vállalatot, és kizárólag a laboratóriumaikban spekulálnak. Az olyan magas rangú bürokraták és politikusok, mint Kuroda, BOJ elnök, akik soha nem vettek repülőjegyet vagy fizettek szállodát a saját pénztárcájukból, szintén soha nem fogják a saját bőrükön érezni a jen leértékelődését vagy a fogyasztói árak emelkedését. Ennek ellenére, a valóság ismerete nélkül támogathatják a 2%-os inflációs célt és a jen gyengülését előidéző politikát. Ez a mai közgazdaságtan és gazdaságpolitika valósága.

A deflációval való érvelés, vagyis azt állítani, hogy az árak tovább csökkentek, szintén furcsa. Az árak nem emelkedtek, de nincs bizonyíték arra, hogy tovább csökkennének. Ami egyértelműen tovább csökkent az elmúlt évtizedben, az a jen árfolyama. Ha valaki soha nem vásárolt napi szinten, és ha valakinek a szervezete/cége fizeti a repülőjegyeit és a szállodáit, akkor annak a valakinek fogalma sem lesz a valódi fogyasztói gazdaságról. És ezek az emberek döntenek a nemzet gazdaságpolitikájáról! Ez normális nemzeti döntéshozatal?

Vannak olyan emberek és politikusok is, akik azt állítják, hogy mivel a GDP 70%-át a fogyasztás teszi ki, a gazdasági fellendülés útja a fogyasztás növelése. Ez az érvelés a GDP-t, egy termelési fogalmat, a kiadások összetételének jelensége (eredménye) felől vizsgálja, de ez a lényeg megítélésének hibája, ha csak a jelenséget nézzük. Ez egy egyszerű tautológia és nem gazdasági, hanem csak egy matematikai számítás. A GDP nem csak egy matematikai számítás, a munka minősége és mennyisége határozza meg a GDP nagyságát. Egy érett gazdaságban az új munkavállalók száma nem növekszik, hanem éppen ellenkezőleg, a munkaerő csökken. A technológiai innováció révén elért termelékenységnövekedés is korlátozott. Egy olyan gazdaságban, mint Japán, ahol a népesség és a munkaerő csökken, hosszú távon maga a GDP is csökkenni fog. A japán társadalom célja egy társadalmilag stabil és fenntartható gazdaságú társadalom kiépítése kell, hogy legyen, nem pedig a GDP, egy elvont és szervesen szám növelése. A gyors

gazdasági növekedés virágzó japán korszaka már régen véget ért. Társadalmi-gazdasági politikánkat erre a felismerésre kell alapoznunk.

A gazdasági viták szervesen számokká és matematikai alapú modellekké válása rontja a gazdasági viták minőségét. Amikor a néhai Abe Shinzo, nyugalmazott miniszterelnök azt állította, hogy a Japán Központi Bank a kormány leányvállalata, és hogy csak egyre több bankjegyet kellene nyomtatnia, akkor a "közgazdászok" részéről nem hangzott el őszinte kritika. Hamada professzornak nincs meg a képessége, hogy megítélje ezt a nevetséges állítást? Ez egy igazán bizarr társadalmi jelenség.

A kormány úgy reagált a volt miniszterelnöknek erre a kijelentésére, miszerint a kormány és a BOJ nem áll anya- és leányvállalat viszonyban. De mit gondolnak erről a hatalomnak hízelgő tudósokon kívül más közgazdászok? Az úgynevezett makroközgazdászok részéről nem hangzott el egyértelmű kritika. A kritika hiánya akár elfogadásnak is tekinthető. Ennyire impotens a kortárs közgazdaságtan?

A kormány felhalmozott adóssága, amely a GDP több mint kétszeresére duzzadt, nagyjából 25 év adóbevételének felel meg. A kérdés egyszerű. Lehet-e ezt a felhalmozott adósságot végül "eltörölni" anélkül, hogy vissza kellene fizetni, vagy ez egy olyan adósság, amelyet Japán jövő generációinak még sokáig kell majd cipelniük? A hízelgő tudósok és a néhai Abe Shinzo szerint "Japánban nincs adósságprobléma, mert az "anyavállalat és leányvállalatai" követelése és adósságai ellensúlyozzák egymást". Ennek a demagógiának a terjesztése és az államadósság felhalmozásának előidézése ugyanolyan gazdasági csalás, mint a pszichikai értékesítési módszerek, mint az Egyesítő Egyház, és egyértelmű nemzetgazdasági bűncselekmény.

Azt állítani, hogy "az adósság eltűnik, mert a kormány és a Bank of Japán egy anya- és leányvállalat" egy képzeletbeli kérdés és válasz az ember fejében. Még ha az elmében el is tűnik az adósság, a valóságban a kormány államadóssága és a BOJ követelése nem ellensúlyozhatóak. Ha a BOJ valóban nyilvánosan bejelentené a beszámítást, a BOJ egy csapásra hatalmas adósságállományba kerülne, Japán nemzeti hitele összeomlana, és a jen hatalmas zuhanása következne be. Amíg a beszámítás csak a fejünkben történik, addig nem lesz hitelösszeomlás.

Úgy tűnik, hogy ezeket a magától értetődő igazságokat a matematikai modelleket kidolgozó, a közgazdaságtan guruinak tartott professzorok is nehezen értik meg. Vagy azt gondolják, hogy az államháztartás és a Bank of Japan politikája nem a közgazdászok, hanem a kormány és a Bank of Japan bürokratáinak kérdése? Sok akadémikus csodálkozott azon, hogy Hamada professzor miért lett az ABENOMICS hűséges szószólója, híve. Itt egyszerűen a "rendelkezők és nem rendelkezők" viszonyáról van szó: egy "nagymenő", akinek nincs semmi ráhatása a gazdaságpolitikára, behízelegte magát a néhai Abe miniszterelnöknél, míg Abe Shinzo, az akadémiai karrierkomplexussal küzdő politikus kihasználja "egy olyan Yale egyetemi professzor és közgazdasági nagymenő" méltóságát, rangját, aki tökéletesen egyetért az ő politikájával. Egyesek aggódtak, hogy ez beárnyékolhatja Hamada professzor későbbi éveit, de sok olyan eset volt már, amikor a tudósok nem kerülhettek a politikai színpadon reflektorfénybe, de későbbi éveikben világi kitüntetésekkel kápráztatták el őket. Újabb ok, amely ráébreszt minket a kortárs közgazdaságtan tehetetlenségére.

Reméltem, hogy Abe volt miniszterelnök szembesül majd az ABENOMICS végeredményével. Hogy az ABENOMICS 10 éves uralma alatt felhalmozott államadósság hogyan hozott katasztrófát Japán gazdaságára és társadalmára. Az LDP (Liberális Demokrata Párt), amely azt állította, hogy az atomerőművek 100%-ban biztonságosak, nem vállalt semmilyen felelősséget a fukushimai nukleáris balesetért. Ugyanez érvényes erre az esetre is: ha a tisztességtelen politikus, Abe Shinzo még élne, soha nem ismerné el, hogy az ABENOMICS okozta a jövőbeli katasztrófákat. Végül is erre valók a politikusok. Ez egy bosszúálló gyilkosság, amely csak a hiábavalóság érzését hagyja maga után.